

„Gazeta“ este de 2 ori; Joi'a si Dumineca, Pôia, candu concedu ajutoriale. — Pretiulu: pe 1 anu 10 fl., pe $\frac{1}{4}$ 3 fl. v. a. Tieri esterne 12 fl. v. a. pe unu anu seu $2\frac{1}{2}$ galbini mon, sunatória.

Anulu XL.

Se prenumera la postele c. si r., si pe la DD. corespondenti. — Pertru serie 6 cruceri v. a. Tacs'a timbrala à 30 cr. val. austr. de fia-care publicare,

Nr. 22.

Brasiovu 31/19 Martiu

1877.

Transilvani'a pana la Muresiu.

De sub Tempa, Martiu 1877.

„Gazeta“ a declarat in primele zile ale acestui anu, ca nu voiesce a se certa cu natiunile conlocuitoare, pentru-ca dins'a si cu dinsa toti romanii transilvani sciu, ca nu ele pórta vin'a déca elementulu nostru latinu din acestu unghiu alu Europei este insultatu de diurnalistic'a loru, si mai vertosu de diurnalistic'a maghiara. Romanii transilvani, cari de 10 ani încóce suferu cele mai cumplite persecutiuni din partea regimelor perondate in Budapesta pana acumu, in deosebi sciu, ca nu maghiarii cá natiune, cá poporu geneticu, pórta vin'a, déca in castrele legislative si guvernamentali se faurescu legi asupritórie in contra loru, ci ca acésta aparitiune trista -si are fontan'a si in o clica de demagogi brutali, carora le-au succésu a seduce poporulu maghiaru de a inventiuná ideii politice destructive pentru statu si apasatórie pentru elementele nemaghiare ale patriei.

Chiamarea nóstra nu póte fi de a capacítá pe acei demagogi, nice nu ar' fi posibilu, ci suntemu de parere, ca ori ce incercare in acésta directiune va produce efectulu contrariu. Cu stupiditatea, cu superstitiuni supte in junetie, cu interese de suprematia de rasa, cu dorintia de a siedé singuri la mós'a unde se impartiescu beneficiale, care o patria le póte oferi civilorui ei, lupta si dieii fora succésu. —

Pentru aceea nu ne certamu cu acei demagogi, ci lasamu lucrurilor firesculu loru cursu.

Deca totusi apucamu condeiulu, spre a-i lovi preste degete, o facemu numai cu respectu la mititic'a parte a natiunei maghiare, care este mai pucinu infectata de utopiile scólei dela Dobritienu, si la cea mare, care nu le pricepe ideiele, dér' le tiene de salutari pentru maghiari si pentru aceea le sustiene; — apoi cu respectu la celelalte popóre austro-ungare.

Dér' se revenimu la obiectu, la „Transilvania pana la Muresiu.“

De candu unele diurnale mari europene si in urm'a loru chiaru si cele maghiare au publicatu unele propositiuni politice relative la resolvirea cestiunei orientale, in cari se cuprinde si incorporatiunea Transilvaniei pana la Muresiu in unu regatu neolatinu nou, adeca la Romani'a libera, demagogii maghiari au inceputu cu furore mai ferbinte decatu pana acumu a striga dupa politia ministeriului ungurescu in contra romaniloru transilvani. „Kelet“, care trece in ochii publicului cá organu alu demagogiloru pusi la ieslea visteriei publice, in Nr. seu 51, se intielege de sine, ca o face in contra functionariloru publici de nationalitate romanésca.

Pentru cate tóte potu deveni nefericitii officiali publici de origine romana responsabili?

Ne aducemu aminte, ca romanii transilvani, functionarii inclusive, au fostu facuti responsabili pentru catastrofele dela Vilagos si Jibou, pentru curatell'a administrativa austriaca, pentru mergerea in senatulu imperiale intregitu (weiteren Reichsrath) de si intre delegatiunile presente si intre acelu senatu in essentia este numai ac'a deosebire, cá intre mitia si pisica (Mietz und Katz); romanii

transilvani sunt astadi responsabili pentru cestiunea orientale, pentru-ca in Ungari'a locuiescu mai multi slavi decati maghiari, pentru attitudinea russiloru facia de „liberalismulu turcescu“ in Bosni'a si Bulgari'a si tieu-ti minte ómeni buni, ca mane — (dupa cumu se voru desvoltá trebile) — vomu fi responsabili ori pentru deputatiune la Collegno si benedictiile primite dela Mufti, ori pentru concessiunile facute de ministeriulu Tisza Cislaitaniei.

Cumu ar' fi deci posibilu, se nu fimu noi responsabili si pentru „ideea“ emigratiunei maghiare de odinióra, emissa acumu in a doua editiune cu etichetta russésca. Dicemu „ideea“ emigratiunei maghiare, pentru-ca romanii nu au uitatu de ofertulu facutu lui Alexandru Ioane I. din partea acelei emigratiuni in pretiu pentru nescari servitia pretinse de dins'a.

Transilvani'a pana la Muresiu Romaniei. Romanii incantati de acea idea ori promissiune! Ce absurditati! Déca „Gazeta“ a reprodu su éca asia in trecatu intre altele si acésta scire, a factu-o numai cu scopu de a informá pe publiculu ei cetitoriu cu cele ce vorbesce lumea larga, nu in se pentru-ca este incantata de dens'a.

Ce folosu ar' avé Romani'a prin incorporatiunea Transilvaniei pana la Muresiu? Nice catu este negru sub unghia. Éca pentru ce:

Transilvani'a pana la Muresiu este locuita camu de 500 mii romani, camu de 200 mii sasi (germani) si camu de 250 mii secui (maghiari), prin urmare elementulu latinu in acésta parte a Transilvaniei este paralisatu prin elemente eterogene mai multu decatu pe deplinu, deórace ambe aceste popóra au fostu de statu favorisate tocmai in acelu gradu, in care romanii au fostu asupriti, prin urmare au potutu deveni mai bine organizate si in parte mai avute.

Mai pune si giurustarea: ca aceste elemente, pe cumu arata trecutul si presente loru, nu documentéza multe simpatie pentru romani si sunt deprinse la suprematia de rasa preste dinsii. Chiaru si incercarile romaniloru conlocuitori cu ele, de a deveni egalu indreptatiti in usuarea limbei in afacerile municipali, li se parura cá nescari pretensiuni illegitime si ilegale.

Considera apoi, ca Romani'a are institutiuni liberale, croite — nu pentru unu statu polyglotu — ci pentru unu statu omogenu ce este, si vei aflá: ca Romani'a prin acuirarea sasiloru si secuiloru, s'ar' preface din statu puru nationale in statu polyglotu, — deórace aceste popóre, sasii si secuii, nu suntu populatiuni volante, pe care comerciulu le duce, ci sunt fractiuni pamentene cá si noi romanii.

Apoi te intréba: Voiar' ori poté ar' Romani'a cá statu latinu si liberalu imitá pe turci cu „ottomanii“ loru slavi, greci si macedo-romani, ori pe maghiari cu „nemzetegységulu“ loru? Atunci constitutiunea romana ar' deveni o fictiune cá cea turcésca si cea maghiara; unu obiectu de risu pentru lumea civilisata din afara, si obiectu de plansu pentru cei, ce suferu greu sub atari fictiuni.

Apoi in tempii moderni lumea este deprinsa a vedé formandu-se state pe principiulu de nationalitate, nu vice versa state nationale prefacundu-se

in state polyglote, eterogene. — Si totusi cu primirea ofertului „Transilvaniei pana la Muresiu“, se vina acelu ofertu din partea maghiara ori russa — Romani'a ar' deveni statu in catuv'a polyglotu, eterogenu; ér' trupin'a romaniloru transilvani, cari locuescu compactu si in numeru de 2 milliône si mai bine in partea drépta a Muresiului pana pe pólele panonice ale muntiloru apuseni transilvani, si care trupina incatuv'a ar' poté salva Romani'a caracterulu de statu nationale romanu, si i-ar' permite a asigura elementelor eterogene germane si maghiare cu cea mai deplina munificentia si splendóre viétia nationale in regiunile loru etnografice, precumu si administratiune nationale perfecta, — fora de a se teme ca-i voru cresce preste capu, cumu se temu astadi turcii si maghiarii, si voiescu a imbetá lumea cu „ottomani“ botezati si cu maghiari de „románajku“, — ar' remané la Ungari'a, cá obiectu de experiménte maghiarisatórie.

Transilvani'a intrega este pentru Austro-Ungari'a o forterétia catra sud-ostu, pentru Romani'a ar' fi forterétia catra nordu-vestu, — pana la Muresiu, nu ar' plati nice pentru Austro-Ungaria, nice pentru Romani'a o cépa degerata.

Muresiulu ori Tisza, cá confinia intre Joua state ar' fi precugetate pentru conflicte internationale pe tóta diu'a si pe tóta óra.

Cetésca demagogii dela „Kelet“ aceste, si voru vedé pentru ce Cus'a Voda a respinsu emigratiunei loru propunerea in modu cathegoricu, — abstragandu dela bunele relatiuni de vecinatate cu Austri'a; si de intieleptiunea de statu a barbatiloru politici romani, cari pe cumu vedemu perhorrescéza ori-ce politica aventurósa.

(Va urmá.)

Brasiovu in 31 Marte st. n. 1877.

Camer'a maghiara s'a prorogatu pana la 21 Aprile. In acestu restempu nu se voru mai tiené siedintie meritorie, ci numai formale, pentru promulgarea unor legi, cari se voru sanctioná. Resultatulu votarei asupra proiectulu de lege despre noulu imprumutu l'amu notificatu inca in numerulu precedentu. Dlu Széll a capetatu procura nelimitata; elu póte se face unu imprumutu catu de mare, pre langa conditiuni ori catu de apasatórie, inse e mare intrebarea, déca acum, dupace s'a intunecatu de nou orizontulu politicu european, se va mai aflá vre unu consortiu, care se-si dé banii unguiloru fora sperantia de a-i mai capetá.

Cuvintele deputatulu Ragályi, pronunciate in camera cu ocaziunea desbaterei asupra proiectulu de lege despre imprumutu, spunu unu adeveru, care astadi nu se mai póte ascunde. Elu díse, ca tiér'a merge cu pasi rapedi spre bancrotare; unde erogatiunile sunt din anu in anu mai mari cá perceptiunile, adeca unde deficitulu este in permanentia, acolo concursulu este neevitabilu. Dlu Széll va poté in fine se mai capete niscari bani dela domnii din Vien'a, inse de buna séma niminea nu-i va da acei bani in sperantia de a mai capetá dela unguiri, ci numai cu scopu, cá se incurce si innece pe unguiri in detorii, incatu in fine unguirii de buna voia se se arunce érași in braciele domnilorui din Vien'a,

că se-i primésca sub scutul și protecțiunea lor. Totu numitul deputatu sciù se spuna guvernului, ca nu cugetulu de a converti detori'a flotanta de 76½ milliõe 'lu indémna la inchiarea unui imprumutu nou, ci lips'a cea mare, de care suferă de presinte vistieri'a statului.

— Diariulu „Presse“ din Vien'a assecura inca de pre acum, ca impacatiunea dualistica se pôte considerá cá fapta implinita. Atatu maioritaea camerei austriace, catu și a celei ungueresci va votá legile de impacatiune, ce se vorú presentá indata dupa Pasci, apoi atunci facea banc'a nationale opozițiune ca i va placé, ca-ci nimenea nu o va mai bagá in séma, ci i se va pune simplu alternativ'a, séu a capitulá și a primí noulu arangiemtu alu bancei asia, precum s'a statoritu intre ambele guverne, séu déca nu, se liquidedie, ca-ci se voru gasi alti bancari.

* * *

Generalulu Ignatieff a parasitu Vien'a Marti in 27 Marte și in diu'a urmatória sosindu la Berlinu a și avutu intelnire cu principele Bismark. Deci pléca spre Petropole, disparundu d'ocamdata de presen'a publica europeana și facundu locu unui altu erou, care pôte se fia comandantele armatei russesci dela Chisieneu. — Visit'a lui Ignatieff la Vien'a nu s'a facutu decatu din curtoasia. Elu n'a cerutu dela dlu Andrassy nice o assecurare pentru eventualitatea unui resbelu, ci s'a marginitu a-i pune in vedere desavantagiile cele mari ce resulta și pentru Austri'a din acésta nesecura stare a lucrurilor. Redactorele diariului „Pressa“ din Vien'a a avutu o convorbire cu generalulu russescu, despre carea reportédia urmatóriele: „Generalulu a declarat, ca n'a gasitu in Londonu dispositiuni sincere pentru mantienerea pazei. Elu dise: Nu se face acum la Londonu politic'a poporului anglesu. Déca va isbucni resbelulu, atunci cea mai mare raspundere va cadé asupra Angliei. Russi'a nu voiesce o politica de concista, ci insiste spre a obtiené garantie, ce ea le crede cá neapérate.“ Generalulu a mai adausu, ca erá insarcinatu de a precisá situatiunea Russiei in ceea ce privesce aliantia celor trei imperatori. Observá apoi, ca Russi'a nu pôte se mai suferé sarcinele, cari resulta din mobilisarea armatei sale și ca ultimele evenimente din Turci'a o silesce se grabésca ócarirea sa. Generalulu crede, ca si interesele Austriei ceru o grabnica solutiune.

De aici urmédia, ca negociatiuni diplomatice ulterióre nu mai au locu. Russi'a a sciutu se pregátésca lucrurile asiá, incatu se convinga pe tótalumea, ca a facutu totu ce a potutu se face in interessulu pazei, ca in fine nu i-a succésu și acum nu mai are alta cale deschisa, decatu a resbelului. Declariatiunile ministriloru anglesi in parlamentu, ca negociatiunile nu s'au intreruptu inca și ca pana dupa Pasci se spera a se mediuloci o intielegere, nu mai au nice o inómnente. Ele sunt menite a da numai sperantie desierte de adi pana mane.

— Se mai scrie din Londonu intre altele, ca generalu Ignatieff, vedindu ca Angli'a nu glumesc cu pretensiunea de desarmare, a facutu din partea sa urmatóriele conditiuni: Mai inainte de tóte se se subscria protocolulu, se se inchiaie pacea cu Muntenegru, se incépa Turci'a a desarmá, apoi si Russi'a va incepe a-si retrage trupele dela cefinie in acea mesura, in care se voru realisá reformele turcesci.

— O alta dovada, ca nice chiaru Angli'a nu mai spéra la o pacifica desvoltare a lucrurilor pentru viitoriu, ne ofere si impregiurarea, ca foile anglese cu „Times“ in frunte s'au pusu dejá pre terenulu amenintiariloru. Ele spusera lui Ignatieff la plecarea, ca se nu cumva se cutedie Russi'a a procede agressive contra Turciei, ca-ci va provocá contra sa ur'a Europei in rege. Inse o corespondentia din Petropole raspunde, ca Russi'a, in momentulu candu a inceputu a concentra armata la Pruttu, a plecatu pe calea resbelului, in care cale

astadi nu se mai pôte opri, si caus'a ca nu se pôte opri este chiaru guvernulu din Londonu.

— Calile ferate din Russi'a de sudu sunt puse astadi la dispositiunea eschisiva a organeloru militari, deórace sunt inca de a se transportá catra confinie patru corpuri de armata.

— O scire dela Rusciucu din 28 Marte spune, ca ministrulu de resbelu alu Turciei a ordonatu neamanat'a mobilisare a armatei teritoriale turcesci in vilaietulu Dunarei, care armata face cam 25 de mii. De buna séma Turci'a, care se lupta cu ruin'a financiaria, nu face acésta mobilisare numai de parada, ci se teme se nu-i ajunga ap'a la gura.

— Armat'a turcesca din Bulgari'a este de 140,000 ómeni cu 170 tunuri. Concentrarea cea mai mare a ostiriloru este la Vidinu in faci'a calafatului, unde sunt 75 de mii de ómeni cu 100 tunuri. —

— O scire electrica dela Petropole spune, ca in urm'a noutatiloru primite dela Londonu, consiliulu imperialu s'a convocatu pe 28 Marte spre a luá o decisiune definitiva asupra cestiuniloru pendent, cari stau in legatura cu protocolulu.

— Negotiarile de pace intre Turci'a și Muntenegru s'au intreruptu, din cauza ca Pórt'a a refusat a primí minimulu cereriloru Muntenegrului. Delegatii astépta ordinulu, cá se parasésca Constantinoplea.

Lugosiu, 23 Marte 1877.

Cetindu in stimatulu Dvóstre diariu Nr. 18 a. c. ca: „professorii calugari minoriti din Lugosiu au intemeiatu asociatiune de maghiarisare, éra incependu dela a V-ea clase se dictéza pedepse asupra studentiloru, cari ar cutezá se vorbésca alta limba, afara de cea maghiara, fia in scóla, in afara, in societate“, nu potú trece cu vederea, a nu dá deslucire despre aceste:

a) Asociatiunea intemeiata e „Societate de lectura maghiara“, ce possede ori ce gimnasiu superioru maghiaru din Ungari'a, si nu e intemeiata pentru maghiarisarea Romaniloru; afara de acea, acést'a nu e intemeiata prin professorii calugari minoriti, ci prin unu decretu ministerialu, in sensulu caruia fiacare gimnasiu superioru din Ungaria possede o societate de lectura, a carei scopu este, cá juminea se se perfectioneze pentru viéti'a publica.

b) Ca s'ar dictá pedepse asupra studentiloru, cari ar cuteza se vorbésca alta limba, afara de cea maghiara, nu e adeveratu. Acést'a mi se pare a fi numai o scornitura a foiloru maghiare, la care se provóca Dlu Redactoru. Nu e adeveratu, ca-ci in, si afara de scóla e limb'a romana domnitória.

Cu dorere trebue inse se marturisimu, ca la unu gimnasiu, a carui clase superióre din 54—55 studinti le frecuentéza cate 25—26 romani, nici nu se propune limb'a romana. Acést'a inse nu e de a se imputá junimei studiöse romane, deórace inca in anulu trecut amú incercatu a intemeiá o „Societate de lectura romana“ si totodata a cere unu professoru de limb'a romana pentru clasele superióre; dér' neavendu partinitori, amú fostu constrinsi a absta dela acestu propusu. x. y.

Discursulu tronului

cititu la deschiderea parlamentului turcescu.

Parlamentulu turcescu, constandu din doue camere, a fostu deschisu la 7/19 Martiu in marea sala a tronului din palatulu Dolma Bakce, in care se asiediasc tronulu splendidu de auru massivu, pe care 'lu aduse din Egiptu sultanulu Selim. Discursulu a fostu cititu de Said-pasi'a, primulu secretariu alu sultanului.

Dupa ce esprime fericirea sultanului d'a deschide camerile, cari se ntrunescu pentru prim'a óra in imperiu, dice ca crescerea si puterea statelor, precumu si a popóreloru, nu se potú dobandi decatu prin dreptate, ca guvernulu imperiale, la inceputu a gasitu puterea si influenti'a s'a in lume in respectulu ce a avutu pentru dreptatea si interesele toturoru popóreloru (?); ca respectulu dreptatii si alu legiloru, cari erau conforme cu

ideile si trebuintiele timpiloru d'atunci, a avú de efectu desvoltarea avutiei si a buneí stari statului si a natiunii; dér' ca cu timpulu dispositiunile din Cheri si cele din legile in finta, mai fiindu observate, progresele ce se realisau si opritu si puterea s'a schimbatu in slabitiune.

Aci aréta ca sultanulu Mahmud, nabusini revolt'a Ieniciloru, a inlaturatu caus'a reale slabiciunii statului si a deschisu calea introduceri civilizatiunii Europei moderne in Turci'a, ca Abdü Medgid a mersu p'aceesi cale, promulgandu tau matulu care garantédia viéti'a, bunurile si onórele supusiloru Turciei; ca aceste prime incercari de reforme si sicuranti'a interióra a statului permitu a se intrevedea unu viitoriu de progressu, dér' resbelulu Crimeei a pusu capetu silintieloru ce tinteau la imbunatatirea situatiunii imperiului si locuitoriloru sei. Discursulu vorbesce apoi despre situatiunea financiara a imperiului, „ale carei dificultati si pericole nu potú fi comparate cu un'a din crizele ce au strabatutu imperiulu pa acumu si apoi adauge:

„Progresele dobandite de statele civilizate sicuranti'a si avuti'a de cari se bucura, sunt róde participarii tuturoru la crearea legiloru si la ministrarea afaceriloru politice. Pentru acést'a an creditu necessariu d'a cautá p'acésta cale miedicólele d'a ajunge la progressu, d'a creá si aplicá legile adoptate cu invoierea comuna a poporatiunii. Pentru acestu scopu amú conceputu promulgatu constitutiunea, pentru a carei'a promulgare n'amú avutu in vedere decatu numai a invita poporatiunea se participe la directiunea afaceriloru publice. Amú fermá vointia de a intrebuintá sistemulu deliberativu cá unu miidlocu eficace pentru ameliorarea regimulu administrativu alu tienti pentru a o preservá de réu'a administrare si absolutismu.

Aci discursulu tronului, desvolta avantajele ce presinta constitutiunea pentru toti supusii imperiului, solidaritatea loru fratiésca, denumirea loru fora deosebire de culte si rase, de Osmanlii perfect'a loru egalitate inaintea legiloru.

Aceptu, continua discursulu, dela dvóstra un concursu realu si intieleginte spre a trage un profitu realu din constitutiune, care e basatu pe dreptate si pe mantuirea publica. Amú creditu de trebuintia a ascurá tuturoru binefacerile libertatii si egalitatii, a desfiintiá regimulu arbitrarului, a stabili si aplicá legi adoptate in comuna intielegere cu poporatiunea si a intemeia in fine sistemulu nostru administrativu pe unu principiu constitutionalu si liberalu.

Pentru a realisá acésta dorintia sincera, amú instituitu si convocatu adunarea dvóstra, compus din senatu si camer'a deputatiloru.

A dvóstra este acumu datoriu de a deplina cu fidelitate si cu franchetia datoriele legiuitóre in credintiate patriotismulu dvóstra. In acestu scopu nu va trebú se ve lasati a fi influintiati de nice o consideratiune de persóne si a nu avé in vedere in esecutarea cu credintia a lucrurilor dvóstra, decatu fericirea si bun'a stare a statului si a tienti.

Discursulu vorbesce apoi despre imbunatatirile si reformele ce au a se aduce servitieloru publice si esecutarea treptata a acestoru mesuri si ca consiliulu de statu se ocupa cu elaborarea proiectelor de lege, cari voru fi supuse adunarii.

In sesiunea de facia camer'a se va ocupá cu regulamentul ei interioru, cu legea electoralu, cu legea privitória la administrarea vilaietiloru comunelor, cu legea municipale, codulu de procedura civile, legile relative la organizarea tribunaleloru, la numirea, inaintarea si departarea judecatoriloru si a tuturoru functionariloru publici; cu legile asup'a pressei, asup'a curtii de compturii asup'a budgetelor; cu organizarea corpului de gendarmeria.

Discursulu spune apoi ca finantiele Turciei suntu intr'o stare fórté dificile si recomanda adunarii a se sili se'i imbunetatiésca creditulu. Un'a din cele mai mari trebuintie ale imperiului si supusiloru sei este desvoltarea agriculturii, a industriei, a avntiei publice, si acestu resultatu nu se va poté obtiené decatu prin desvoltarea instructiunii publice, se voru depune proiecte pentru infiintare de scóle si pentru fisarea invetiaturiloru.

Pentru numirea si alegerea functionariloru si aplicarea noveloru legi se pune cea mai mare importantia. Pentru acestu scopu M. S. sultanulu a infiintiatu o scóla administrativa, unde voru fi admisi elevi, fora deosebire de religiune, si cari voru fi chiamati la cele mai inalte functiuni.

De aproape doi ani, continue discursul, a trebuit sa facem complicatiunile interioare. In cursul acestei perioade, mai cu seama in timpul ostilitatilor cu Serbia si Muntenegru, credintiosii nostri supusi au dat probe de patriotism si trupele noastre au seversitu cu pretiul unor mari suferintie acte de curagiu si de bravura.

In toate aceste cestiuni n'au avut in vedere de catu apararea drepturilor noastre. Silintiele ce ne au pus pentru acestu scopu au avut de rezultat restabilirea pacii cu Serbia. Catu despre ota- rirea ce vom lua in urm'a negociatilor cu Muntenegru, ea va fi deferita deliberatilor dvostre chiaru la antaia siedintia. Ve recomandam o decisiune grabnica.

Relatiunile noastre cu puterile amice au totu caracterulu acelei amiciei si acelei deferentie, cari constituie pentru statulu nostru o regula din cele mai pretioase.

Acumu cateva luni guvernulu Angliei a propus asup'a cestiunilor presente, intrunirea unei conferintie in capital'a nostra. Bazele propuse fiindu sustinute si de celelalte puteri mari, inalta nostra Porta a consimtitu la intrurirea acestei conferintie.

Deca nu s'a potutu obtiene in acesta conferintia o intelegere definitiva, noi am datu probe despre dorintia nostra sincera de a indeplin' cu graba dorintiele si consiliile puterilor amice.

Catu despre materiile neintelegerii in conferintia, caus'a lor este mai multu in form'a si modulu de executare, decat in fondu. Din intaiile zile a Tanzimatului pana astadi, prin progresele seversite in situatiunea tierii in generalu si in diferitele departamente administrative, am urmaritu in principiu perfectionarea acestu i progressu. Astadi inca, toate silintiele noastre tindu catra acestu scopu. Der' in acesta imprejurare, amu creditu de dator'ia mea se preservu tiera de ori-ce atingere a onorei si independintei sale. Timpulu va proba sinceritatea intentiunilor noastre.

Vointi'a nostra fiindu de a preserv' in ori-ce imprejurari protegerea drepturilor si independintei noastre, adoptamu si pentru venitoriu aceea si linia de conduita.

I-mi place a spera ca toate probele de moderatiune si de sinceritate date de statulu nostru, inainte si dupa conferintia, voru fi servitu a stringe si mai multu legaturile de amicitia si de simpatia cari unescu imperiulu meu cu concertulu puterilor europene.

Incoranatie a totu putintele cu succesu silintiele noastre. (,R.,)

Meditatiuni

asupra sarcinilor — salariilor — a unei lege de pensiu — si a conferintilor invetiatoresci. (Urmare.)

III. C. Pensionarea invetiatorilor.

Eta si alu treile vaiu!.. care vine cu de graba pentru-ca se formeie trinitatea oftata mai susu. Ei bine! — va dice cineva — voue invetiatorilor nu ve mai scie nimenea dorrea si placerea! d'apoi asiã prosti sunteti voi, de numiti „pensionarea“: „vaiu!“? pe candu tocmai trebuie se o acceptati si primiti cu bratiile deschise!

Ba da! asiã ar' fi, candu n'ar' fi asiã! asiã am face, candu nu ni s'ar' face asiã!! o amu prim' cu bratiile deschise, candu ar' fi imbracata in alte vestminte mai potrivite cu impregiurările nostre deoparte; era de alta parte o amu prim' cu cea mai mare bucuria, decu ar' veni cu faci'a inainte nu cu dosulu — cu spatele catra noi — intorsa; asiã inse pe langa cea mai mare placere si buna vointia nu o potemu prim'; der' nu pentru ca nu vremu, ci pentru ca nu potemu. A plat' unu invetiatoru, procentele pensionarei acumu dedata cate 10, 20, 30, 40, 50 fl. v. a. din salariu de cate 50, 70, 100, 150 fl. v. a. pentru, dupa si a conto salariilor puse in paragrafi susu citati, nu ar' insemna mai pucinu decat a trage cineva pe o veduva seraca, care n'are nici cu ce se sustiene din o di in alt'a, la unu biru grosnicu, o dare infriocisita pentru o una mosia, care are se o castige in cealalta lume. Tocmai asiã suntemu si noi invetiatorii de astadi cu pensionarea.

Dupa §. 145 art. 38 din 1868 trebuie se platimu cate doue (20%) in fiecare anu; de sene intelegunduse, ca si pentru trecutulu din 1870; eta der' ca si acestu paragrafu s'a aplicatu si pusu

in praxa, ca-ci dela unii invetiatori se cere tare si vertosu acestu procentu; der' §. 142 cu crescerea salariilor totu mortu remane, de acel'a nu se intereseia nimenea. Ba inca art. XXXII. (32) de lege din 1875 in 48 de paragrafi ne aduce in asta privintia o lege speciala, care, dupa cumu dice romanulu: „cu gavanulu lingurei -ti da, apoi cu cod'a 'ti scoete ochii“, e forte grea de executatu pentru noi in impregiurările de facia, candu vedi favorurile si conditionile pensionarei, ti se scola perulu pe capu. Nu me erta tempulu si impregiurările a spune intielesulu deplinu, ba nici chiaru pe scurtu; ci me marginescu numai pe langa §. 11 alu legi pentru pensionarea invetiatorilor, care dice:

„Pensionarea silita cu privire la invetiatorii dela scolele comunale o poete ordina ministrulu de instructiune la propunerea motivata a inspectorului scolasticu comitatensu; era cu privire la invetiatorii dela scolele confessionali, seu alte scole publice o poete ordina ministrulu la propunerea unei comisiuni mixte, carea ori la initiativ'a supremei autoritati a scolei respective, ori la a inspectorului scolasticu de statu, s'au emisu din partea acelei autoritati supreme si a ministrului sub presidiulu inspectorului scolasticu, si cu invoirea supremei autoritati scolastice respective.“ Acestu paragrafu — dupa cumu 'lu intielegu eu — nu mlesce pe invetiatorii confessionali la pensionare, ci numai in urm'a propunerei unei comisiuni mixte, constatatie atatu din autoritati de ale scolelor comunale catu si confessionale si cu invoirea supremei autoritati a scolelor confessionale respective, der' fora invoirea acestei din urma nu se potu sil'.

Acumu cumca alesu-s'a acea comisiune mixta si deliberat'a ceva asup'a acestei pensionari pentru invetiatorii confessionali ori ba, nu sciu! nu-mi e cunoscutu, n'amu intielesu nimicu; atat'a inse sciu si vedu, ca dela unii invetiatori li se ceru procentele totu mereu. Deci supremele nostre autoritati scolastice-confessionale, ar' trebui se decida odata asup'a acestu lucru, se se scia la o parte ori intr'o privintia ori in alta, ca se nu mai necejasca pe bietii invetiatori, ca le ajungu si le prea intreacu loru altele multe dieci si sute de necesuri.

Lucrulu principalu si celu mai salutaru ar' fi ca autoritatile scolastice confessionali supreme, se nu mai intardie nici o di, ci se dispuna cu cea mai mare energia, inainte de toate meliorarea salariilor, apoi facerea unui proiectu de lege pentru pensionarea invetiatorilor confessionali; unu atare proiectu inse, se fia incredintiatu barbatilor de specialitate spre compunere, dupa impregiurările nostre era nu dupa chipulu si asemenarea altor proiecte, cari nu se potrivescu cu noi ca foculu cu ap'a. In asta privintia ar' trebui, ca noi invetiatorii de toate partile se ne damu parerile in publicu, aretandu baremu liniamentele principale, cari ne atingu mai tare; pentru-ca unu atare proiectu taie adencu in sustinerea si vietia invetiatorilor confessionali in genere. (Va urma.)

Noutati diverse.

(Szamosköy-Atkinson.) Cetitorii nostri cunosc de ja aceste nume ale „baronului“ siarlatanu, numitu si Géza Vécsey, care pentru insielatiuni si pungasie fu arestatu de politia romana in Bucuresci, era in urm'a interveniei dlui Andrássy prin consululu seu generalu din capitala Romaniei fu escortatu la Brasiovu si predatu in manile politiei de aici, care inse avendu a-lu escorta mai departe, l'a facutu scapatu tocmai in momentulu, candu era se-lu predè in grigea politiei din capitala maghiara. Diariile din Romania aflandu de scaparea acestui „baronu“ pungasiu, din care cauza fu destituitu si prefectulu politiei din Brasiovu, se grabira a ne da unele detaiuri cu privire la petrecerea lui in Bucuresci, cari detaiuri si pentru cetitorulu romanu de dincoce de Carpati nu potu fi neintressante. In „Uniunea democratica“, care in doue foisiore ale sale s'a ocupatu de acestu aventurieru, aflamu intre multe altele si urmatoriele date: „Pretinsulu „baronu maghiaru“ Szamosköy-Atkinson, care de o suma de ani ratecesce pe pamentu, insielandu pe tota lumea, fora teama de a ajunge in manile judecatorilor sei naturali, fu in fine arestatu de politia romana. Acesta politia, cu pucinele mediuloce de care dispune, a inhatiatu pe acestu „periculosu individuu“, l'a pastratu bine vr'o doue luni de zile, l'a escortatu pana la granitia, l'a predatu in manile politiei maghiare si

acesta la scapatu din mani. Potemu dea se ne falimu cu politia nostra facia cu domnia unguri, si le-amu potè chiaru spune, ca mai bine ar face, decu si-ar intrebuintia organele politienesci pentru arestarea pungasilor maghiari, decat pentru urmarirea agitatorilor daco-romani, cari numai in fantasia loru esista. — Szamosköy fu arestatu in marele hotelu de pre bulevardulu Bucuresciloru. Meritul principalu, ca acestu siarlatanu fu inhatiatu, este alu prefectului de politia I. P. Dimitrescu, care avendu portretulu lui, l'a cunoscutu indata ce l'a vedu la dejunu in sala mentionatului hotelu si fora amanare a datu ordinu agentiloru, ca se-lu arestodie. Pungasiulu inca cunoseca pe prefectu si mirosindu ce avea se se intemple, a voitu se fuga prin gradina, inse acolo 'lu astepta braciulu comisariului de politia. Dusu la politia, baronulu incepè a striga, ca ce va se dica acesta indrasnela, de a aresta omeni onesti; dupa aceea aspusu prefectului, ca dinsulu e celu mai intimu amicu alu dlui primu ministru maghiaru Tisza, ca care se telegrafodie doue cuvinte dlui Tisza si indata va trebui se-i de libertatea. — Dlu prefectu i dedu inse se intielega, ca ordinele dlui Tisza nu prea au trecere in tiera. Cu toate aceste i se dede voia se telegrafodie dlui Tisza, dela care inse veni respunsulu, ca nu cumva se se scape acestu periculosu individuu, care a mai scapatu odata dintr'o puscaria din Ungaria, unde fusese aruncatu pentru diferite crime ce comisesse. Totu-odata se ceru si estradarea lui. Inse pana candu se se faca formalitatile de estradare, pungasiulu avu tempu se corespondeie cu Parisulu si chiaru cu Nou-Jork, de unde i-au venitu vr'o optu mii de franci. — Szamosköy se afla in manile politiei romane tocmai in tempulu candu pretendentulu la tronulu Spaniei, Don Carlos, petrecea in capitala Romaniei, si devenindu bolnavu, prefectulu lu tramisa la spitalulu Brancoveanu, de unde apoi la inspiratiunea prefectului, care avea cauza se blamedie pe Don Carlos, scrisu ducelui de Madridu adeca lui Don Carlos o scrisore, in care i spuse ca este unu vechiu camaradu de arme alu lui, ca s'a luptatu pentru caus'a carlistilor etc. Astfelu scose pe Don Carlos din minte, incatu acesta crediè a face unu actu de maranimitate a cerceta pe bolnavulu camaradu de arme; i facu deci vizita si dupa aceea la prandiu istoriè si principelui Carolu patiani'a cu Szamosköy, inse principele Carolu surprinsu de acestu actu de imprudentia reflecta indata, ca acel'a este unu criminalistu. Dupace se esplicu lucrulu, Don Carlos se scusa catu potu mai bine, inse blamatu totu a ramasu.“

— Acestu individuu se afla astadi in Paris, si precum scrie corespondentulu lui „Kelet“ din Clusiu, ar fi cadutu in man'a politiei de acolo, care va ave se-i cera socotela pentru faptele ce le a comissu, candu era in servitiulu comunistiloru.

(Detoriile statului ungurescu se urca preste unu miliardu.) Aceste detorie se specifica in modulu urmatoriu: Cea mai vechia detoria este desdannarea pamentului cu 179.412,460 fl.; din detoria de statu comuna, dupa care in sensulu pactului dualisticu se platescu 31 1/2 millioane interese pe anu, face 630 millioane. Imprumutulu calilor ferate din anulu 1867: 82.125,600 fl. Losurile unguresci dela 1870: 30 de millioane; harthiele de pemnu de Gömör 6.624,300 fl. Imprumutulu dela 1871: 30 millioane; celu dela 1872: 54 millioane; celu dela 1873: 153 millioane; rent'a de auru 80 millioane. Laolalta 1,248,162,360 fl. De 10 ani incoca s'au facutu o detoria de vr'o 439 millioane, unde noulu imprumutu, ce are se se faca in urm'a votului dela 25 Marte a. c., nice nu este socotitu.

(† Necrologu.) Victoria Oprisiu, plapanda florica, atinsa de bruma vesceditoria a mortii, si dede blandulu sufletu in manile creatorului la 7 Martiu in etate abia de 1 anu. O julescu neconsolaverii sei parinti Alesandru Oprisiu, notariulu cercuale de Creac'a si Ana Oprisiu nasc. Popu, precumu si nenumeratii consangeni. „Sit ei terra levis.“

(„Hon“ si honvedii.) Diariulu „Hon“ scrie, ca in adeveru existe planulu, de a face probe de mobilizarea honvediloru, care inse va consiste numai in tramiterea ordiniloru, la cari se se de reporte, pentru-ca se se vedea, decu in organismulu lor se afla precisiune. Dealtmintrenea cu cata punctualitate se presenta honvedii la locul, unde suntu chiamati se vede si din toamna trecuta, candu se conchiamara la deprinderi in arme 82,000 honvedii, si lipsira numai 2 procentu si 1/2 din ei.

— Camerele comerciale si industriale inca s'au arrondatu prin ministrulu de comertiu asia, ca de cea din Brasiovu se se tiena si comitatulu Ciucului, Odorheiului, Treiscaune, Fagarasiu, Sibiu si alu Cuculiului celui mare; de cea din Clusiu inse comitatele: Alb'a, Turda, Ariesiu, Clusiu, Solnocu, Doboca, Bistritia, Neseudu, Muresiu-Torda, Cuculiulu micu si orasiela Muresiu-Osorheiu si Clusiu.

— (Ploiesci-Predealu.) Dupa diarie de Bucuresci in septemanele aceste se voru incepe lucrurile la lini'a ferrata Ploiesci-Predealu si pana in Augustu viitoriu se voru si fini. Acésta astépta cu sete mai vertosu lumea comerciale, cá se scape de atatea dificultati ale deselor transporte. —

— (Asemnare.) Ministeriulu r. ung. de cultu si instructiune publica a asemnatu reuniunei sasesci pentru cunoscintiele tieriei Transilvaniei 500 fr., pentru ilustrarea anticitatilor besericesci si monumentelor descoperite.

— (Iubileu.) Pontificele romanu Piu IX, implinindu in 3 Iuniu viitoriu 50 ani, de candu s'a suitu pe scaunulu de episcopu, va serbá acestu jubileu cu unu concursu fórte numerosu de pelerini din tóta lumea catholica. Pana acumu s'au insinuat aprópe la 60 mii din provinciele mai vertosu cele romanice si germanice, din Austri'a vr'o 500, din Ungari'a 200 insi, din Itali'a apoi cu dieci de mii.

— (Transnotare prin Dunare.) Locoten. superioru de honvedu Teodoru de Subovics, in faci'a a sute de officiri si alti spectatori se sui pe calulu provédutu cu unu aparatu de innotatu (dóue pungi de cauciucu negru, de 2 1/2 pitióre lungi si de 1 1/2 largi implute cu aeru si aplicate la siea) si in 18 dupa prandiu trecu Dunarea la Budapesta, fara periclitare intre strigate de bravo. Aparatulu cu pungele de aeru, care s'a afatu atatu de usiuratoriu la innotatulu calului, póte inca fi aplicatu la armat'a de cavaleria pentru trecerea de corpu intregu la casu de lipsa.

— (Exilari.) Duoi aparatori in processulu socialistiloru in Moscovi'a, dupa sciri din Petropolea Russiei, fura surghiuniti prin ucasulu tiarului din cauza, ca in pledare aretara pareri pré liberali. Multi partisani de secte anticrestine se deportara la Siberi'a. Clubulu comerciantiloru din Petropole fu dissolvatu pentru procedere neloiale facia cu regimulu, atatu de respectata e libertatea vorbirii si a pareriloru liberali in Russi'a.

— (Telephon.) In statele unite ale Americiei, in Salem, inventá (déca e de creditu) professorulu Graham Bell telephonulu, care are miracólós'a insusire a transpune tonuri, vorbe, cuventari intregi, ma si arie cantate pe firulu telegraficu intre locuri departate, cumu se facu proba intre Salem si Boston (18 mile departare), unde se aplaudá cantecele pe organe imprumutatu si multumirile de aplause. La telephon in loculu baterieloru galvanice dela telegrafu se se afle magnetu de mare putere, care dau tonulu. Castenulu, cu claviatur'a cá a fortepianului, primesce tonulu si-lu face resonatoriu prin comunicatiunea cu firulu telegraficu. — Una inventiune atatu de miracólósa s'ar' lati fora amanare pe totu rotogolulu pamentului, déca ar' avé succesulu ce cercula prin diaria.

(Bibliografia.) A esitu de suptu Pressa in Bucuresci:

Suveranitatea Romaniei facia cu dreptulu gintiloru de C. C. Stefanescu, membru la curtea de apellu in Bucuresci.

Catechismulu dreptului admini-

strativu romanu cu 55 bani, si manualu de higiena privata cu 50 bani, in tipografi'a curtii.

Essai d'histoire politique. L'ETAT ROMAIN et la paix de l'Orient, Neutralisation dela Roumanie par Frederic Damé, br. 8° de 80 pag.

Filosofi'a facia cu progressulu sciintieloru positive, discursu la aniversaria univers. din Jassi de Const. Leonardescu. Tipogr. Balassanu.

Istori'a archeologiei, cursu publicu tienutu la facultatea de litere in Bucuresci de A. I. Odobescu. Anticitatea si renascerea. Volumu de 768 pag. Pretiu 12 lei 50 bani.

Studia asupra poesiei didactice la elevi de E. D. Balcanu cu 2 lei.

Carbunarii, drama originale de C. Aricescu.

Sora Agapia, romanu originalu 1 leu.

Mainou.

Vien'a in 29 Marte. Corespondintiei politice i se anuncia din Londonu sub dat'a de astadi urmatoriele: Se assecura din sorginte demnu de credintia, ca consiliulu de ministri ce s'a tienutu in 28 Marte a primitu propunerile Russiei in essenti'a loru. Dificultatea desarmarei este de a se considerá de delaturata in principiu. Consultarile referitórie la redactarea noului testu alu protocolului se continua.

— Berlinu 20 Marte. Ignatieff a conferatu eri cu Bismark mai multu de o óra si la 10 3/4 óre sér'a a plecatu contra Petropole.

Athen'a 29 Marte. Camer'a avotatu ministeriului o lege despre o armata extraordinaria de reserva in numeru de 20 mii.

Constantinopole 28 Marte. Camer'a a discutat in siedintia secreta adres'a de respunsu la discursulu de tron si a dechiaratu unanimu, a respinge ori-ce amestec esternu in affacerile interne de Turciei.

Post'a redactiunei.

Cá respunsu la intrebarile ce ni s'au adresatu din partea mai multoru barbati ai natiunei nóstre, ingrijiati de starea sanetatiei dlui George Baritiu, notificamu atatu spre liniscirea loru, catu si in genere spre liniscirea intregului publicu romanu, ca dupa assecurarile ce ni le dau medicii potemu avé cuventu de a sperá, ca dlu Baritiu, care a scapatu si de asta-data din vapai'a inflamatiunei, este scapatu si de pericululu vehementului morbu si nu preste multu, desi inca fórte debilitatu prin grelele suferintie, va poté se se redice din asterntu spre bucuri'a familiei si a natiunei sale.

Spre placuta orientare a onor. preoti romani gr.-or.!

La intrebarile, ce mi sau facutu din mai multe parti, amu onóre a aduce la placut'a cunoscintia a domniloru preoti romani gr.-or., cumca in totu momentulu sumu gat'a a primí comande de reverende, pre cari le voiu indeplini cu cea mai mare promptitudine, cu gustu si dupa cea mai noua croitura, pre langa prefururile cele mai moderate. Stoffe de reverenda de cea mai fina si mai trainica calitate amu totu-deuna in depositulu meu. Prea stimatii domni preoti, cunoscuti si necunoscuti, potu fi assecurati, ca dela mine voru capetá numai lucru solidu si trainicu.

Cu profunda stima

G. KUNKEL.

Strat'a caldarari^oru, Brasiovu.

4—6

Se afla la administratiunea bunului Melanienhof in Banatu post'a Sz. Hubert:

Mazarichia de cai anglezésca . . . 50 Kilo 6 fl.
Sementia de lucerna francesca curatita de metas'a ei 1 Kilo 1 fl.
Sementia de gandaci de metasa, rasa japanesa, cultivata in siru de 11 ani in Banatu, examinata cu microscopu, aflata deplinu sanetósa . 1 Gramu 20 cr.

Unu Economu

pentru o mosia in comitatulu Carasiului (Krasse) gagesce engagementu. Se cere cá se cunósca limba romanésca si cea germana. — Offerte francate potu face sub adres'a:

An die Melanienhof-Gutsverwaltung.
1—2 Post Szt.-Hubert Banatu.

Syphon-institutu de montura

de **D. DAVID,**

Budapest'a VIII, strat'a conti 33.

— si recomanda cu totulu nou constructiune Syphon-butelle si suprapusure, cu pretiurile cele mai moderate in dóue mostre montate din celu mai caratu cusitoriu. Reparature de artiele de cositoriu si metallu se primescu.

Tóte constructiunile de aparate pentru ap'a soda se efectuaza. Pretiurile curente gratis si franco. Comande din provincie se efectuaza cu promptetia. 4—6

Pretiurile piacei

in 30 Martiu 1877.

Mesura	Speciea fructeloru	Pretiulu		
		fl.	cr.	
H e c t o l i t r e	Granu	fruntea	10	—
		midulociu	9	60
		de diosu	9	—
	Mestecatu	fromósa	7	90
		de midulocu	6	20
	Secara	frumosu	5	90
		de midulocu	4	80
	Ordiulu	frumosu	4	40
		de midulocu	2	80
	Ovesulu	frumosu	2	60
		de midulocu	4	40
	Porumbulu	4	40
	Meiu	4	40
	Hrisca	—	—
Mazerea	—	—	
Lintea	9	—	
Faseolea	4	—	
Sementia de inu	6	—	
Cartofi	2	50	
1 Chilo	Carne de vita	—	36	
	" de rimatoriu	—	44	
	" de berbece	—	—	
100 Chilo	Seu de vita prospetu	36	—	
	" " " topitu	—	—	

Cursurile

la bursa in 29 Martiu 1877 stá asia:

Galbini imperatesci	—	—	5 fl. 74	cr v. a.
Napoleoni	—	—	9 " 83	" "
Augsburg	—	—	109 " 70	" "
Londonu	—	—	123 " —	" "
Imprumutulu nationalu	—	—	68 " —	" "
Obligatiile metalice vechi de 5%	—	—	63 " 65	" "
Obligatiunile rurale ungare	—	—	74 " —	" "
" " temesiane	—	—	72 " 25	" "
" " transilvane	—	—	71 " —	" "
" " croato-slav.	—	—	— " —	" "
Actiunile bancei	—	—	816 " —	" "
" creditului	—	—	151 " 20	" "